

De parlementsverkiezingen in radio en TV (BRT)

---

door Herman SANTY,

Wetenschappelijk medewerker BRT.

★

1. Opzet van de uitzendingen.

Bij het naderen van de dag der verkiezingen, groeit de belangstelling voor politieke uitzendingen, zowel bij de politici als bij de kijkers en luisteraars. Uit onderzoek is bovendien gebleken dat radio en vooral TV, een duidelijke taak van objectieve voorlichting hebben, in het verloop van een kiescampagne. Het publiek neemt eerder van een krant, dan van radio en TV aan, dat er partij wordt gekozen. De BRT tracht deze grotere belangstelling in de vraag naar politieke informatie, op te vangen, door enerzijds extra-zendtijd aan de partijen toe te kennen en door anderzijds in de eigen programmatie meer aandacht te besteden aan de politieke informatie.

A. EXTRA-ZENDTIJD VOOR DE POLITIEKE PARTIJEN.

De extra-zendtijd voor de politieke partijen wordt door de Raad van Beheer vastgesteld. In de periode dat de politieke tribunes ter voorbereiding van de verkiezingen worden uitgezonden, vervallen de gewone politieke tribunes.

Dit alles blijkt uit een persmededeling van de Raad van Beheer (1). Uit de plaatsing van de extra Politieke Tribunes moge wel blijken dat

---

(1) De Raad van Beheer van de BRT heeft besloten, dat ter voorbereiding van de verkiezingen van 10 maart, aan de politieke partijen een aantal extra politieke tribunes in radio en TV worden toegekend. Zulks geschiedt ter vervanging van de gewone politieke tribunes, die in beide media volgens het jaarschema waren gepland. Tevens worden tijdens diezelfde periode in de televisie de gedachteprogramma's opgeschort.

Deze extra politieke tribunes worden geprogrammeerd tijdens de laatste drie weken vóór de verkiezingen.

De verdeling is als volgt :

de BRT van het belang die deze uitzendingen voor het publiek hebben, overtuigd is. Deze uitzendingen werden immers op zeer goede plaatsen in het programmaschema opgenomen. Dit wil hier uiteraard zeggen : plaatsen in het programmaschema waarop hoge kijkdichtheden en hoge luisterdichtheden kunnen verwacht worden. In de derde en de tweede week vóór de verkiezingen, werden de TV-tribunes onmiddellijk na het Journaal van 19 u 45 uitgezonden. Men kan zich moeilijk een gunstigere programmatie indenken. In verband met de eigen BRT-initiatieven (waarover later meer) werden de Politieke Tribunes op TV, in de laatste week voor de verkiezingen, uitgezonden om 19 u 30.

De Politieke Tribunes op de Radio werden zowel in de derde en de tweede als in de laatste week voor de verkiezingen, uitgezonden na het avond- of namiddag-Aktueel op BRT 1. Vermits de uitzendingen van het informatief programma Aktueel, steeds geprogrammeerd worden onmiddellijk na de nieuwsuitzendingen met de hoogste luisterdichtheden, nl. 13 u 00 en 19 u 00, is ook deze programmatie zeer gunstig te noemen.

Laten we toch even verduidelijken wat met « gunstige programmatie » bedoeld wordt. Uit de gegevens van het continu Kijk- en Luisteronderzoek komt naar voor dat nieuwsuitzendingen en meer bepaald de nieuwsuitzendingen op radio en TV waarvan hierboven sprake, op een constante hoge kijkdichtheid mogen bogen.

Dat heeft zonder twijfel te maken met de drang naar informatie vanwege het publiek en de hoge dunk die mediabestuurders van de informatieve taak van radio en tv hebben. Dit alles resulteert in een grote frequentie en een vast tijdstip voor nieuwsuitzendingen, allebei factoren die grote kijk- en luisterdichtheden in de hand kunnen werken.

Programma's die, zoals de extra Politieke Tribunes, geprogrammeerd worden onmiddellijk na programma's die hoge dichtheidscijfers halen, krijgen al onmiddellijk van het voorgaande programma een grote groep potentiële kijkers als het ware aangeboden. Er blijft natuurlijk altijd nog het aanbod van de andere zenders (= tegenoverliggende programma's) of gewoon de afwezigheid van een minimum aan belangstelling, die maken dat de kijkers of luisteraars de BRT-programmatie niet blijven volgen. Naast de factoren tegenoverliggende programma's, tijdstip van uitzending en omliggende programma's resten dan vanzelfsprekend nog

---

CVP : 4, waarvan één buiten deze drie weken valt ;
 BSP, PVV en VU : ieder 3 ;
 Communistische partij : 1.

In de *radio* worden zij uitgezonden na « Aktueel » en in de *TV* telkens na het nieuws van 19 u 45. In de laatste week vóór de verkiezingen echter worden deze politieke tribunes in de televisie geprogrammeerd vóór het nieuws, d.w.z. om 19 u 30, zulks in verband met de uitzendingen die de BRT zelf voorbereidt voor maandag 4, dinsdag 5, woensdag 6, donderdag 7 en vrijdag 8 maart telkens omstreeks kwart over negen. »

een heel aantal niet meetbare factoren, die maken dat tenslotte gelijk welke kijker op gelijk welk ogenblik zijn toestel kan afzetten of naar een andere zender kan overschakelen.

Voor de beoordeling van kijkdichtheids- en luisterdichtheidscijfers, moet men in elk geval trachten met de meetbare factoren rekening te houden. We zetten deze meetbare factoren nog eens op een rijtje : omliggende programma's, uur, tegenoverliggende programma's en ook frequentie. De programmatie heeft vat op drie van de vier factoren. De factor « tegenoverliggende programma's » ontsnapt vanzelfsprekend aan de BRT-programmatie.

B. EIGEN BRT-INITIATIEVEN.

TV.

Zoals gezegd werden de gunstige programmatijden, altans op tv, de laatste week vóór de verkiezingen, voor BRT-initiatieven vrijgehouden.

De verantwoordelijken van het journaal hebben getracht een formule uit te werken, waarin een confrontatie tussen partijen en kiezers zou tot stand komen (2).

De principes die werden gevolgd zijn :

- alle partijen krijgen evenveel zendtijd toegewezen ;
- de partijen vaardigen de kiezers af ; deze mogen niet op een verkiezingslijst voor 10 maart 1974 fungeren ;
- de partijen vaardigen vanzelfsprekend ook de panelleden af en het ligt voor de hand dat dit mensen zullen zijn die op lijsten voorkomen, alhoewel dat niet is voorgeschreven ;
- wij krijgen vijf uitzendingen, één per partij (BSP, CVP, KPB, PVV, VU) waarin een panel van 5 personen van partij A, geconfronteerd wordt met vier groepen van vijf personen elk van de partijen B, C, D en E ;
- De uitzendingen krijgen de klassieke titel : « Kiezen of delen » en worden in de BRT-Studio's opgenomen. De BRT duidt een medewerker van de redactie als moderator aan.

Een minutieus uitgewerkt schema zorgde ervoor dat iedere groep gelijkelijk aan zijn trekken kwam en de mandatarissen de tijd kregen

---

(2) De tekst van de Raad van Beheer luidt : « Ieder van deze uitzendingen duurt vijf kwartier en tijdens ieder van deze avonden komt één van de politieke partijen aan de beurt. Dit programma is zó opgevat dat telkens een panel van 5 vertegenwoordigers van een partij, onder leiding van een BRT-moderator, het zal opnemen tegen 20 kiezers, nl. vijf van elke der andere betrokken partijen. »

om te antwoorden en een slotwoord te formuleren. Noch in de studio-opstelling, noch in de structuur van de uitzending, werd één der beide partijen (het partijpanel respectievelijk het kiezerspanel) bevoordeligd. Mede door het ingrijpen van een kordate moderator was het moeilijk zoniet onmogelijk voor één van deze beide partijen, om tot een dominerende rol te komen. Dominantie van de ene groep kiezers t.a.v. de andere kwam om dezelfde redenen (opstelling, strict schema, kordate moderator) bijna niet voor.

Het is wellicht om al deze redenen dat men er is in geslaagd een confrontatie tussen mandatarissen en kiezers van verschillende opinie te realiseren. Men kan moeilijk zeggen dat er confrontatie gerealiseerd is, tussen de doorsnee kiezers en de mandatarissen. Bij de personen die in de kiezerspanels voorkwamen vinden wij kademensen van de partijen, kabinetsleden, enz.

Het reglement schreef voor dat elke partij per uitzending tenminste één vrouw en één jongere moest aanduiden. Deze clausule heeft misschien het meest van allemaal ertoe bijgedragen dat hier en daar ook « de gewone kiezer » aan zijn trekken kwam. Als confrontatie tussen kiezers en mandatarissen mochten deze uitzendingen zonder twijfel geslaagd heten.

RADIO.

Voor de radio, in tegenstelling met de TV, was er geen vooropgesteld plan met betrekking tot de BRT-initiatieven. Naast de opname van verkiezingsnieuws in de afleveringen van de nieuwsberichten, kwam vooral het radiomagazine « Aktueel » in aanmerking voor opname van verkiezingsonderwerpen.

De periodes waarin Aktueel uitvoerig de binnenlandse politieke situatie belichtte waren : de dagen onmiddellijk na de val van de regering en de weken die verlopen zijn tussen het toewijzen van de lijstnummers en de verkiezingsdag.

Deze Aktueeluitzendingen gingen op de middagen en avonden, na de Nieuwsbulletins van 13 u 00 en van 19 u 00. Op de dag na de verkiezingen was er bovendien een morgeneditie van Aktueel. De wijze waarop de politieke actualiteit door Aktueel in de ether werd gebracht, is zo gevarieerd als de formule van dit duidingsmagazine : interview met politieke en andere belangrijke figuren, correspondentie van reporters ter plaatse, eigen duiding vanuit de Studio.

Wij vinden hier het streng gedegen werk van een informatieploeg, die zelf altijd de touwtjes in handen houdt en de politieke mandatarissen om medewerking verzoekt wanneer dit nuttig wordt geacht. Het show-

element en de suspense bij het publiek, die elke uitzending van « Kiezen of delen » hebben begeleid, vinden wij in dit radiowerk niet terug.

Hier is vooral plaats voor achtergrondinformatie met de klaarlijkkelijke bedoeling de geïnteresseerde luisteraar zo omstandig mogelijk en zo volledig mogelijk in te lichten.

Radio en TV.

Wij hebben reeds het woord « show » gebruikt in onze bespreking van de tv-uitzendingen « Kiezen of delen ». Het is een minder gebruikelijk woord in verband met politieke uitzendingen. Voor wat de radio en de TV (deze laatste nog in samenwerking met de ontspanningsdienst van de BRT) op de verkiezingsdag hebben geproduceerd, is het woord « show » misschien toch wel de meest passende benaming. De uiteindelijke bedoeling was : mededeling van de verkiezingsresultaten, maar het vlotte en vlugge afwisselen van woord, muziek en presentatie doen ons naar het woord show grijpen, om een totaalbeeld van deze uitzendingen te geven.

Vanaf 17.00 u in de namiddag begonnen de radiomensen — die voor de gelegenheid een radiostudio hadden in de grote TV-studio 5 waar later ook de TV haar verkiezingsuitzending zou aanvatten — met een afgewisseld programma van verkiezingsuitslagen, muziek, interviews met politieke e.a. figuren, sport, dan weer verkiezingsuitslagen enzovoort. Er was ook een namiddagaktueel met interviews van verschillende politici die hun vooruitzichten over de uitslagen meedeelden. Ook wanneer de TV was gestart om 20 u 30 ging de radio door tot 5 u 30 in de morgen. Vanaf 3 u in de morgen werden reeds overzichten van de zetelverdelingen omgeroepen.

De uitslagen kwamen in Brussel via de Gewestelijke zenders (Kortrijk, Gent, Antwerpen, Hasselt), twee reportagepunten (één in Leuven en één in Brugge) en tenslotte ook nog van de computer. Ook de interviews kwamen via de Gewestelijke Omroepen en de reportagepunten en ook uit het Ministerie van Binnenlandse zaken te Brussel. In Studio 5 was bovendien Professor L. Huyse voor deskundig commentaar aanwezig.

In totaal kwamen — de namiddageditie van Aktueel meegerekend — 19 politici aan het woord en werd doorlopend beroep gedaan op professor L. Huyse.

Het showelement in de uitzendingen rond de verkiezingen, werd nog beklemtoond door de TV, die om 20 u 30 aan de verkiezingsuitzending begon.

De grote Studio 5, was omgebouwd tot een grote ontmoetingsruimte waar de nieuwsdienst de aanwezige politici kon confronteren met de resultaten die telefonisch of langs de uitvoerapparatuur van de computer ter plaatse werden gebracht. Terzelfdertijd werden deze uitslagen aan

de kijkers meegedeeld, door de journalist in beeld, of op kaarten en tabellen die onmiddellijk in de studio werden bijgewerkt. De professoren H. Picard en W. Dewachter waren aanwezig voor deskundig commentaar. Het aantal geïnterviewde politici en belangrijke personen is niet te tellen. Zeker is dat het aantal groot was en het aantal aanwezigen in de studio nog groter.

De grote innovatie van deze studiuitzending was dat het medium niet op zoek ging naar de politici in partijlokalen, Ministerie van Binnenlandse Zaken enzovoort, maar dat integendeel de politici werden uitgenodigd om naar de studio te komen.

De onvermijdelijke dode momenten in het meedelen en bespreken van de resultaten werden opgevuld door een ontspanningsprogramma dat vanuit de studio aan de kijkers en vanzelfsprekend aan de aanwezigen in de studio, werd aangeboden.

Uit de reacties van de kijkers en van de pers, leren wij dat deze uitzending meer is geworden dan gewoon een mededeling van verkiezingsresultaten, in aanwezigheid van de meest direct geïnteresseerden, nl. de politici zelf.

Deze « verkiezingsshow » heeft vooral door de ongedwongen manier waarop de informatie voor de kijker tot stand kwam, innoverend gewerkt.

Het onderhoudende element kwam dan wel niet van de cijfers, die tenslotte allemaal op elkaar gaan lijken. De aanwezigheid van de politici en de confrontatie van al deze personen om en rond dezelfde cijfers, gaf aan het geheel een onderhoudend karakter. Ongedwongen wellicht vooral omdat de verklaringen van de politici authentieker overkwamen vanuit de studio, dan vanuit de sfeer van de partijlokalen. Een andere innovatie was dat op last van de BRT door een gespecialiseerde firma, een opinieopleiding werd gehouden over de kiesintenties van de Belgen. Het resultaat werd onder embargo gehouden tot na het sluiten van de stemlokalen. In de namiddag van 10 maart werd het zowel langs radio als tv omgeroepen.

2. De reactie van het publiek.

De reactie van het publiek op de verkiezingsuitzendingen is beschikbaar in de vorm van cijfers uit het continu Kijk- en luisteronderzoek. De BRT verricht wekelijks een peiling (mail-enquête) bij een steekproef van 1500 personen die representatief kunnen geacht worden voor de ganse Vlaamse bevolking. Wekelijks rapporteren deze mensen de programma's die zij hebben gevolgd. Het resultaat van deze rapportering zijn de kijkdichtheids- en luisterdichtheidscijfers. Bovendien geven de medewerkers, aan deze programma's een beoordelingscijfer met als resultaat de

waarderingcijfers (3). De beoordelingsschaal die wordt gehanteerd is de volgende :

- 5 = zeer goed
- 4 = goed
- 3 = voldoende
- 2 = onvoldoende
- 1 = slecht
- 0 = geen mening.

Wij zullen de verschillende programmagroepen in tabel brengen met al de gegevens die voor een bespreking van belang kunnen zijn.

A. DE EXTRA ZENDTIJD VAN DE POLITIEKE PARTIJEN EN DE REACTIE VAN HET PUBLIEK.

Extra politieke tribunes. TV

Datum	Uur	Partij	Politici	Kijkdichth.	Waardering
7.2.74	20.20	CVP	Dhr. Martens	34,0	3,9
18.2.74	20.21	PVV	Dhrn. Daems, De Clercq, Dewinter, De Croo, D'Haeseleer	38,8	3,8
20.2.74	20.15	CVP	Mevr. Verlackt, dhrn. Blanckaert, Chabert, Swaelen	29,2	3,5
21.2.74	20.17	VU	Dhrn. Babylon, Baert, Anciaux, Schiltz, Coppieters	15,5	3,4
22.2.74	20.15	BSP	Dhr. Claes	17,5	3,9
25.2.74	20.15	BSP	Mevr. C. Galle, dhrn. Calewaert, Fr. Van Acker, Ramaekers, Geldolf	34,6	3,6
27.2.74	20.22	VU	Dhr. Schiltz	25,9	3,5
28.2.74	20.15	CVP	Dhrn. S. De Clercq, De Paepe, Martens, Van Elslande, Verhaegen	33,8	3,6
1.3.74	20.18	PVV	Mevr. Herman, dhrn. Bonnel, Fiedrich, Claes, Lahaye, Kempinaire, Vanderpoorten	23,4	3,8
4.3.74	19.31	PVV	Dhrn. W. De Clercq, Boey, Poma, P. De Clercq, Colla, Grootjans	14,1	3,9
5.3.74	19.29	BSP	Dhrn. Van Eynde, Claes, Temmerman	12,2	3,7
6.3.74	19.32	VU	Mevr. Maes, dhrn. Schiltz, Kuypers, De Facq, Slegers	9,9	4,0
7.3.74	19.30	KP	Mevr. Van Ballaert, dhrn. Turf, Van Geyt, Blansaer	8,5	3,9
8.3.74	19.30	CVP	Dhr. Tindemans	10,2	3,9

In de kolom waarin de kijkdichtheidscijfers vermeld staan, zien wij duidelijk de weerslag van het uitzenduur op de kijkdichtheid. De uitzending van 1 maart 1974 die om 20 u 18 ging heeft 9,3 kijkdichtheid meer

(3) Er wordt slechts gedurende één week per maand over de radioprogramma's gerapporteerd. Van verschillende radioprogramma's hebben wij dan ook geen cijfers. Wij nemen volledigheidshalve alle programma's in de tabellen op. Een dichtheidscijfer 1 staat voor 41.000 Vlaamse kijkers of luisteraars van 15 jaar en ouder.

dan de uitzending van 4 maart 1974 (toevallig van dezelfde partij), die vóór het Nieuws om 19.31 u werd uitgezonden. Globaal genomen zijn de cijfers van deze vooravondprogramma's bevredigend : alleen de kijkdichtheid van de KP-uitzending op 7/3, komt niet boven het gemiddelde van al de programma's (9,8) van het tijdsblok voor het eerste kwartaal 1974 (4). De waarderingscijfers van de andere programma's liggen onder het gemiddelde, of zijn gelijk aan dat gemiddelde (4,0).

Voor de programma's met beginuur na 19 u 45 is de situatie veel meer verscheiden. Het gemiddelde kijkdichtheidscijfer is hier 30,9. De CVP (2x), de PVV en de BSP komen boven dat gemiddelde in sommige uitzendingen, maar het gemiddelde waarderingscijfer (4,0) wordt door geen enkele partij gehaald.

De grotere verschillen en in feite ook de (soms) lage cijfers, bij de uitzendingen van het tijdsblok 19 u 45 - 22 u 00, t.a.v. deze van het tijdsblok 18 u 00 - 19 u 45, zijn te verklaren door het feit dat de avondprogrammatie van de verschillende TV-zenders, de kijkers meer en aantrekkelijker uitwijkmogelijkheden biedt dan de vooravondprogrammatie. Men zou dan zelfs kunnen zeggen dat een Politieke Tribune uitgezonden middenin de TV-avond, in de ogen van de kijker beter moet zijn dan een uitzending in de vooravond, wil hij hetzelfde waarderingscijfer toekennen. De kijker moet immers meer derven 's avonds dan in de vooravond. Voor de beoordeling van de kijkdichtheidscijfers van de avondprogramma's moeten wij bovendien wijzen op de invloed van de tegenoverliggende programma's : België is een grensland voor TV-ontvangst ; veel buitenlandse programma's kunnen hier zonder al te veel moeilijkheden ontvangen worden.

Vooraf speelt dan, naast de factor « tegenoverliggende programma's », de factor « frequentie » in het nadeel van de politieke uitzendingen. Deze extra-uitzendingen « verstoren » immers het kijkpatroon van de kijker die één of ander ontspanningsprogramma dat wekelijks op hetzelfde uur, op dezelfde zenders te zien is, node wil missen.

Radio.

Wegens het feit dat er per maand slechts één week over de radio-programma's wordt gerapporteerd, kunnen wij niet over alle programma's de publiekreactie meedelen.

We zien wel dat alle partijen geopteerd hebben voor de middaguitzending, alhoewel er keuze was gelaten tussen een tijdstip in de vooravond

---

(4) Per kwartaal worden de gemiddelde kijkdichtheid, de gemiddelde waardering en de gemiddelde concurrentie berekend van alle programma's, ingedeeld volgens vier tijdsblokken : programma's beginnend vóór 18 u, tussen 18 u en 19 u 45, tussen 19 u 45 en 22 u, na 22 uur.

DE PARLEMENTSVERKIEZINGEN IN RADIO EN TV

511

(omstreeks 19 u 30, na Nieuws en Aktueel) en een tijdstip rond het middaguur (omstreeks 13 u 20, na Nieuws en Aktueel). Er is immers een talrijker publiek te verwachten voor een middag-Aktueel dan voor een avond-Aktueel.

Extra politieke tribunes. Radio

Datum	Uur	Partij	Politici	Dichth.	Waardering
15.2.74		CVP	Dhr. D'Hoore		
18.2.74		CVP	Dhr. Lavens		
19.2.74		BSP	Mevr. De Pauw, dhrn. Calewaert, Boel, Geldolf		
20.2.74		VU	Dhr. Anciaux		
21.2.74		PVV	Dhrn. Dewinter, Flamant		
25.2.74	13.15	PVV	Dhrn. Boey, Kempinaire	3,1	4,0
26.2.74	13.19	VU	Mevr. Maes	2,7	4,0
27.2.74	13.23	CVP	Dhr. Chabert	1,7	3,9
28.2.74	13.24	BSP	Dhrn. Laridon, Boon, Van Lent, Glinne, Ramaekers	2,0	4,0
4.3.74		VU	Dhr. Anciaux		
5.3.74		KP	Dhr. Looze		
6.3.74		BSP	Dhrn. Claes, F. Van Acker, Van Eynde		
7.3.74		CVP	Dhr. Tindemans		
8.3.74		PVV	Mevr. Herman, dhr. De Croo		

Ook de radioprogramma's in de vooravond ondervinden alhoewel in mindere mate dan de avondprogramma's, reeds de concurrentie van de tv-programmatie. Bij middaguitzendingen op de radio, is dat uiteraard niet het geval.

B. EIGEN BRT-INITIATIEVEN EN DE REACTIE VAN HET PUBLIEK.

TV.

Kiezen of delen

Datum	Uur	Partij	Politici	Dichth.	Waardering
4.3.74	21.13	KP	Mevr. Van Ballaert, dhrn. Van Geyt, Debrauwere, Turf, De Smet	11,9	4,0
5.3.74	21.18	CVP	Mevr. De Vos, dhrn. Martens, Tindemans, Chabert, D'Hoore	16,3	4,2
6.3.74	21.16	PVV	Mevr. Herman, dhrn. Vanderpoorten, Grootjans, W. De Clercq, De Croo	17,5	4,0
7.3.74	21.07	BSP	Mevr. Nauwelaerts, dhrn. Claes, Van Eynde, Geldolf, Fr. Van Acker	23,9	3,9
8.3.74	21.18	VU	Mevr. Maes, dhrn. Raskin, Schiltz, Anciaux, Van de Meulebroucke	20,4	4,0

Er is geen enkele aflevering van « Kiezen of delen » die boven de 30,9 van het gemiddelde van alle programma's van het eerste kwartaal 1974 uitgezonden in het tijdsblok van 19 u 45 tot 22 u 00, uitkomt. Wel opvallend is de stijging in de kijkdichtheidscijfers. Deze stijging kan

er op wijzen dat de nieuwe formule van « Kiezen of delen » voor zichzelf reclame heeft gemaakt. Opvallend is wel dat slechts één uitzending (BSP, 7/3/74), het gemiddelde waarderingscijfer niet haalt.

De grote verschillen in kijkdichtheid van deze uitzendingen en de « Politieke Tribunes », hebben zonder twijfel ook te maken met het feit dat de « Politieke Tribunes » maximum een kwartier duurden, terwijl de duurtijd van « Kiezen of delen » vijf kwartier was. De meeste kijkers beginnen moeilijker aan een lange dan aan een korte uitzending met politieke informatie. De goede waarderingscijfers van « Kiezen of delen » pleiten in elk geval voor de formule.

Radio.

Aktueel

Datum	Uur	Partij	Geïnterviewde politici en andere persoonlijkheden - onderwerp	Dichth.	Waardering
21.1.74	± 13.10	BSP, CVP, PVV	Dhrn. Van Eynde, Martens, Grootjans	—	—
22.1.74	± 19.15	PSC, VU, FDF-RW, KP	Dhrn. Nothomb, Schiltz, Defosse, Van Geyt	—	—
25.1.74	± 13.10	—	Moeilijkheden om crisis op te lossen	—	—
25.1.74	± 19.15	—	Moeilijkheden rond ontbindingsbesluit	—	—
28.1.74	± 19.15	Formateur	Dhr. Tindemans	2,0	4,3
29.1.74	± 13.10	—	—	3,2	4,4
30.1.74	± 13.10	KP	Dhr. Van Geyt	2,3	4,5
13.2.74	± 13.10	—	Aankondiging lijstnummer	—	—
13.2.74	± 19.15	VFP	Feministische partij Mevr. Boeykens	—	—
14.2.74	± 13.10	VU	Dhr. Schiltz	—	—
14.2.74	± 19.15	FDF	Dhrn. Defosse, Debunne	—	—
18.2.74	± 13.10	Jongeren	Dhr. Rudgeers	—	—
19.2.74	± 19.15	PVV	Mevr. Boeykens, dhr. Grootjans	—	—
25.2.74	± 19.15	—	Verkiezingsprogramma's	2,3	4,5
28.2.74	± 13.10	—	Vrouweneisen	3,5	4,1
4.3.74	± 13.10	—	Programmaakkoord BSP-ABVV	—	—
6.3.74	± 13.10	—	Stemmen Belgische militairen in Duitsland, Kol. De Jonckheere	—	—
11.3.74	± 7.10	—	Verkiezingsuitslagen, dhrn. Huyse, Schiltz, Grootjans, Martens, Van Eynde, Gillet, Tindemans	7,9	4,1
11.3.74	± 8.10	—	Idem als voorgaande	8,5	4,1
11.3.74	± 13.10	—	Verkiezingsuitslagen, dhrn. J. Claes, Caljouw, Van Brabant, P. Martens, De Buyser	4,6	4,4
11.3.74	± 19.15	—	Verkiezingsuitslagen, dhrn. Martens, Grootjans, Van Eynde, Schiltz, Van Geyt, Lagasse	3,0	4,3

Het radiowerk is meer gevarieerd en gedetailleerd dan het TV-werk, omwille van de grotere mobiliteit en de soepeler hantering eigen aan het medium. Ook kleinere partijen kunnen aan bod komen en zelfs randverschijnselen kunnen behandeld worden.

Ook bij deze cijfers komt de algemene trend naar voor dat een middaguitzending van Aktueel, meer luisteraars heeft dan een avonduitzending.

De grootste luisterdichtheid kwam toe aan de morgenuitzending van Aktueel, die kwam na de verkiezingsnacht. Het morgenuur en de grote actualiteit van het onderwerp zijn de verklaring voor deze, voor een Aktueeluitzending hoge cijfers.

Radio en TV.

Zoals in het vorige hoofdstuk beschreven, werd de dag van de verkiezingen voor de media een drukke dag.

Het publiek kreeg de eerste verkiezingsresultaten langs de radio ; vanaf 20 u 30 nam de TV de informatietaak over.

De verkiezingen van 10 maart 1974 op radio en televisie

Tijdsblok	Televisie		Radio	
	Gem. Kdh.	Waardering	Gem. Ldh.	Waardering
19.00-19.15	—	—	2,0	3,9
19.15-19.30	—	—	1,5	3,9
19.30-19.45	—	—	1,1	3,9
19.45-20.00	—	—	0,8	3,5
20.00-20.15	—	—	0,6	3,5
20.15-20.30	—	—	0,8	3,4
20.30-20.45	43,3	4,0	0,5	4,0
20.45-21.00	41,4	3,9	0,4	4,0
21.00-21.15	39,9	4,0	0,6	4,0
21.15-21.30	39,5	4,0	0,5	4,0
21.30-21.45	38,5	4,1	0,5	4,0
21.45-22.00	38,3	4,0	0,4	4,0
22.00-22.15	33,6	4,1	0,4	4,0
22.15-22.30	31,9	4,1	0,6	4,3
22.30-22.45	28,8	4,2	0,3	4,0
22.45-23.00	27,7	4,2	0,4	4,5
23.00-23.15	22,0	4,3	0,5	4,3
23.15-23.30	19,0	4,4	0,6	4,3
23.45-24.00	7,1	4,5	0,6	4,5
00.00-00.15	6,8	4,5	0,4	4,0
00.15-00.30	6,7	4,5	0,3	4,0
00.30-00.45	6,1	4,5	0,3	4,0
00.45-01.00	5,8	4,5	0,3	4,0
01.00-01.15	4,6	4,5	0,3	4,0
01.15-01.30	4,0	4,6	0,3	4,0
01.30-01.45	2,9	4,6	0,4	4,0
01.45-02.00	2,6	4,7	0,3	4,0
02.00-02.15	0,9	4,7	Vanaf 2.00 tot 5.00 geen luisteraars genoteerd	
05.00-05.30	—	—	0,1	4,0

De manier waarop de TV de verkiezingsuitslagen in beeld heeft gebracht, werd door het publiek geapprecieerd. De waarderingscijfers zijn daarvoor de beste aanduiding.

Het publiek is ook geboeid geworden door de vertoning, want tot laat in de avond en zelfs 's nachts, bleven kijkers voor hun toestel, om het verkiezingsgebeuren mee te maken.

Het grote succes bij het publiek van deze Verkiezingsuitzending wordt vooral duidelijk wanneer wij de cijfers na 22 u 00 bekijken. Ondanks de uitzonderlijk lange duur van deze laat-avonduitzending (vanaf 22 u 00 gerekend, duurde deze uitzending nog meer dan vier uur) is de gemiddelde kijkdichtheid van deze 4 u en 15 minuten nog altijd 13,2, wat meer dan het dubbel is van de gemiddelde kijkdichtheid van alle programma's beginnend na 22 u 00 van het eerste trimester van 1974. Deze gemiddelde kijkdichtheid is 5,9. Deze uitzending haalt een gemiddeld waarderingscijfer dat gelijk is aan het cijfer van alle programma's van het tijdsblok in hetzelfde trimester : geïnterpreteerd betekent deze 4,0 « meer dan gewoon goed ».

Besluit.

De grote inspanningen die door de media voor, tijdens en onmiddellijk na de verkiezingen, moeten opgebracht worden, zijn door het publiek met goede tot zeer goede cijfers gehonoreerd geworden.

Het blijkt wel mogelijk te zijn, het publiek met politieke en verkiezingsinformatie te boeien. Dit is op zichzelf een verheugende vaststelling. Vermits de beschikbare zendtijd zowel op radio als tv, gelimiteerd is, kan deze verkiezingscampagne en vooral de reactie van het publiek, er toe aanzetten naar middelen te zoeken om de efficiëntie van dergelijke uitzendingen nog te verhogen, altijd in dienst van datzelfde publiek.

Summary.

The 1974 election-period has been sustained intensively by the BRT (Belgian Radio and Television Corporation). The Board of Directors decided to do so in order to accomplish the corporation's task of objective information.

The political parties also used intensively the extra air-time accorded by the same Board of Directors, for their election-campaign. As for all political parties all over the world, radio and even more television air-time, is seen as an indispensable instrument for diffusing party-coloured information.